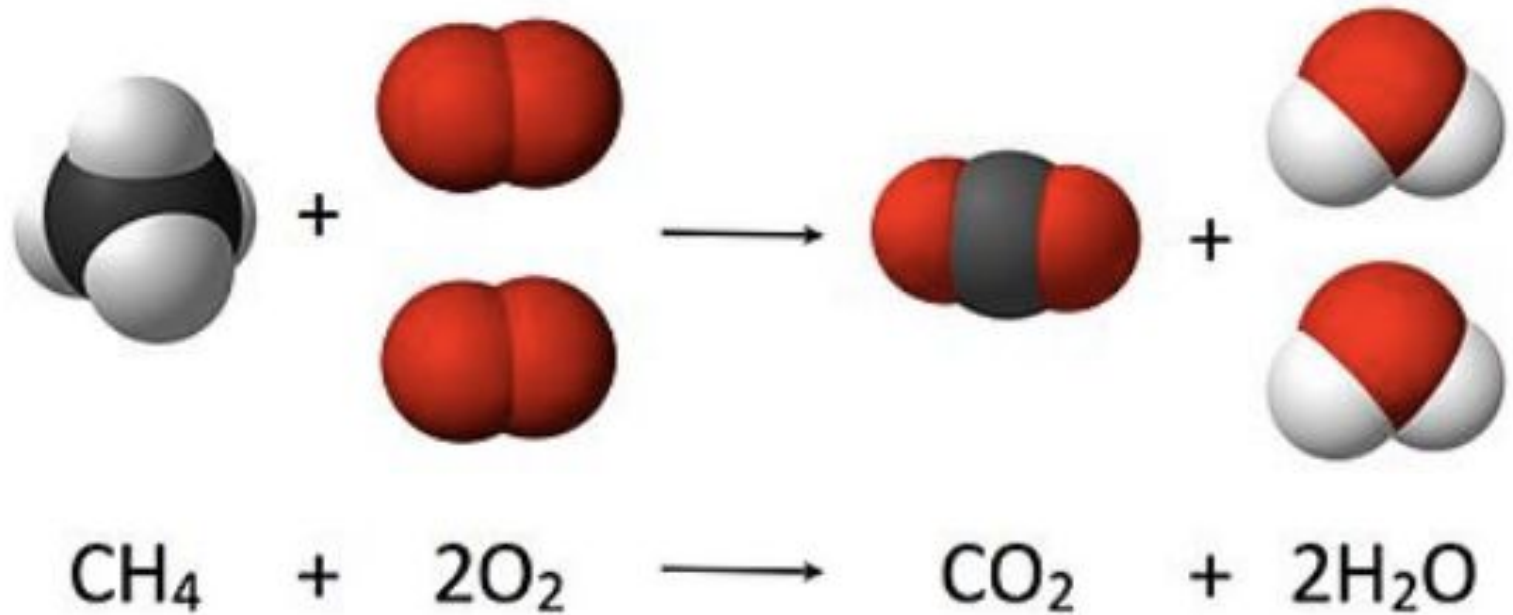

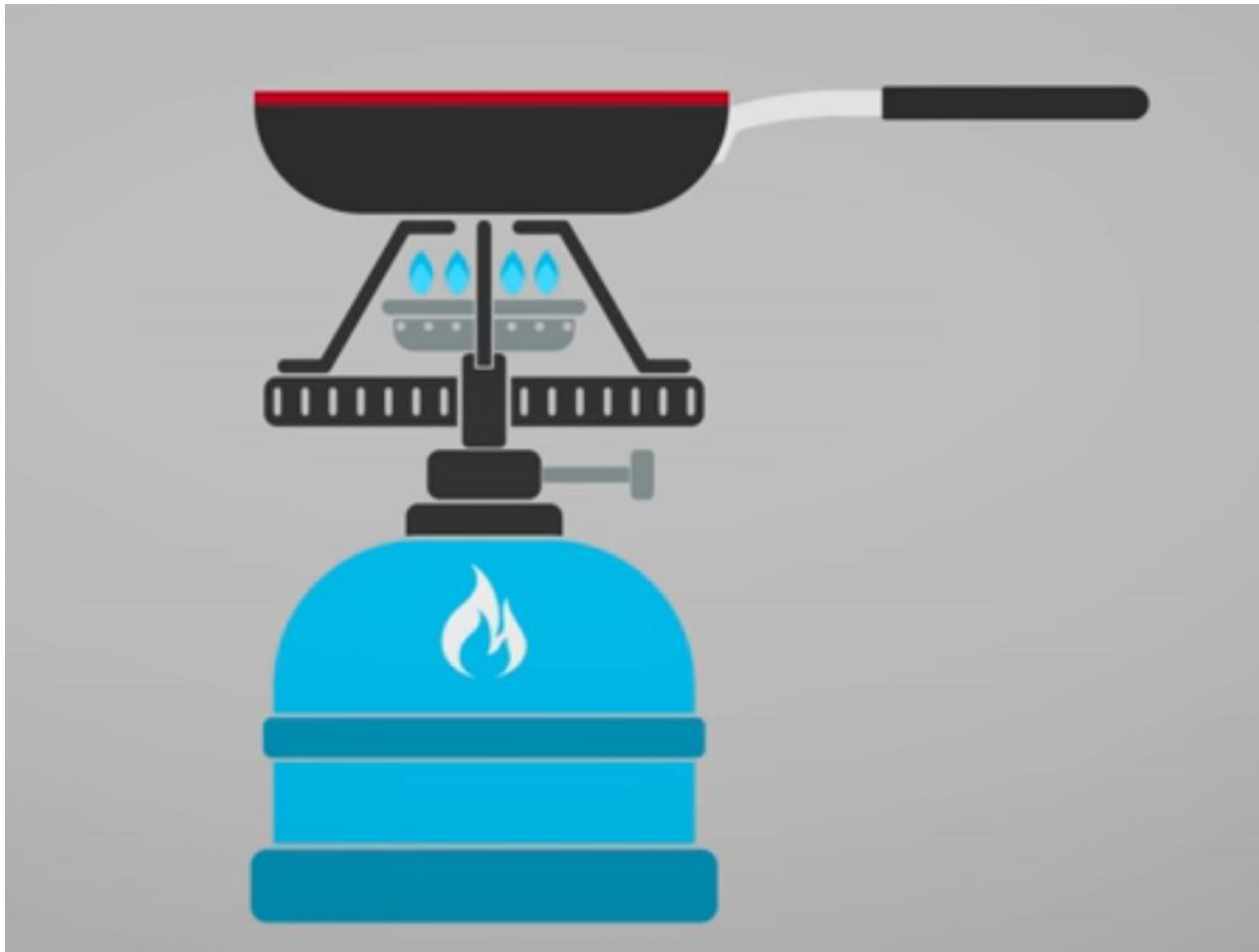
Mængdeberegninger

Hvad er mængdeberegninger?

Forbrænding:
Reaktanter $\rightarrow$ produkter + energi

Et mol C, H₂O, NaCl, C₆H₁₂O₆

u og mol

- Hvis et stof har formelmassen X u, har et mol af stoffet massen X g
- Derfor kan man erstatte u med enheden g/mol

Stofmængde

- Stofmængde er mængden af stof...
- Altså: Hvor mange mol af stoffet er der?
- Antal mol, stofmængden, betegnes n
- Lille n
- Enheden er mol
- Vi taler dermed om et antal molekyler
- Eller formelenheder

Stofmængde: Reelt bruges begrebet mol

- Avogadros konstant N_A angiver antallet af molekyler eller formelenheder pr. mol
- $N_A = 6,022 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$
- Definitionen af mol er beslægtet med u
- 12g ^{12}C er præcis et mol ^{12}C -atomer
- Det ser svært ud, men det er det ikke 😊

Fældningsreaktion:

Ioner opløst i vand $\rightarrow$ fast stof

- Eksempel:
- $\text{AgNO}_3(\text{aq}) + \text{CaCl}_2(\text{aq}) \rightarrow \text{AgCl}(\text{s}) + \text{Ca}(\text{NO}_3)_2(\text{aq})$

Fældningsreaktion:

Ioner opløst i vand $\rightarrow$ fast stof

- Eksempel:
- $2\text{AgNO}_3(\text{aq}) + \text{CaCl}_2(\text{aq}) \rightarrow 2\text{AgCl}(\text{s}) + \text{Ca}(\text{NO}_3)_2(\text{aq})$
- Eksemplet fremgår af opgave 60 side 95

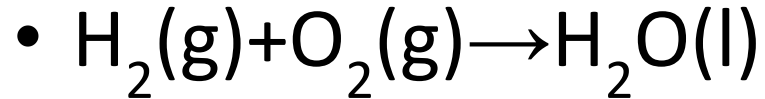
Det afstemte reaktionskema...

- ...Er afgørende:
- $\text{C}_9\text{H}_{20}(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}(\text{g})$

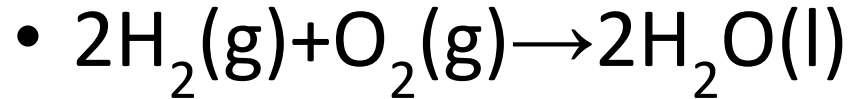
Det afstemte reaktionskema...

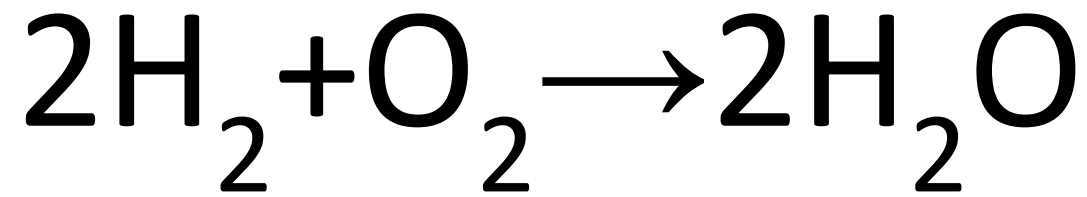
- ...Er afgørende:
- $\text{C}_9\text{H}_{20}(\text{g}) + 14\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 9\text{CO}_2 + 10\text{H}_2\text{O}(\text{g})$

(Afstemt) reaktionsskema og mængdeberegning

(Afstemt) reaktionsskema og mængdeberegning

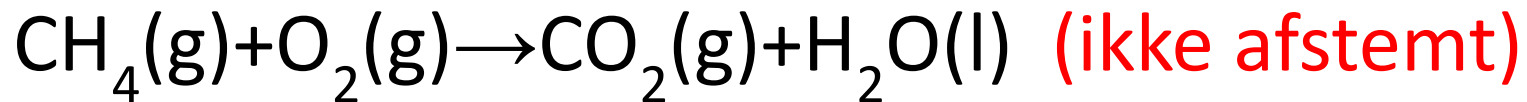
Lakehurst, New Jersey, 6. maj 1937

Afstemt reaktionskema og mængdeberegning

- $2\text{H}_2(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{H}_2\text{O}(\text{l})$
- For hver to mol H_2 reagerer et mol O_2 og giver to mol vand.
- $\frac{n(\text{H}_2)}{n(\text{O}_2)} = \frac{2}{1}$
- Ækvivalente mængder: Samme forhold mellem mængderne i virkeligheden som i reaktionskemaet

Forbrænding af metan

1000 g metan brændes, reaktionen er:

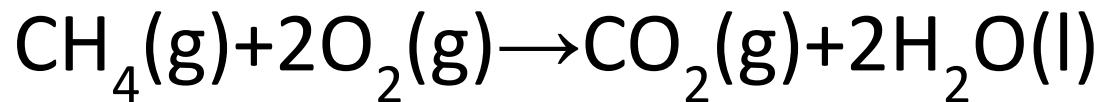

Kemiske vendinger...

Ord på dansk	Tysk
Mængden	Die Menge
Forbrændingen	Die Verbrennung
Stofmængden	Die Substanzmenge
Den molare masse	Die Molmasse
Massen	Die Masse
Reaktionsskemaet	Das Reaktionsschema
Methan	Methan
Afstemningen	Die Ausgleich
Brøken	Der Bruchteil
Beregningen	Die Berechnung

Forbrænding af metan

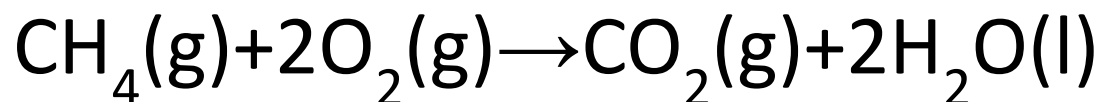
1000 g metan brændes, reaktionen er:

CH_4	O_2	CO_2	H_2O
m:			
M:			
n:			

Forbrænding af metan

1000 g metan brændes, reaktionen er:

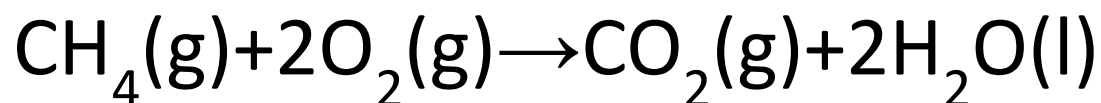

CH_4	O_2	CO_2	H_2O
m: 1000 g			
M: 16,0 g/mol	32,0 g/mol	44,0 g/mol	18,0 g/mol
n:			

$$M(\text{CH}_4) = 12\text{g/mol} + 2 \cdot 1\text{g/mol} = 16\text{g/mol}$$

Forbrænding af metan

1000 g metan brændes, reaktionen er:

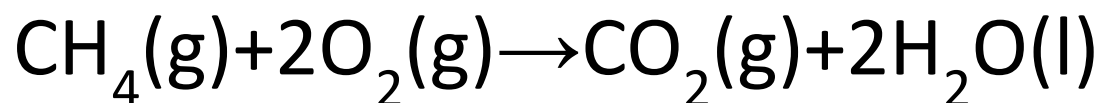
CH ₄	O ₂	CO ₂	H ₂ O
m: 1000 g			
M: 16,0 g/mol	32,0 g/mol	44,0 g/mol	18,0 g/mol
n: 62,5 mol	125 mol	62,5 mol	125 mol

$$M(\text{CH}_4) = 12\text{g/mol} + 2 \cdot 1\text{g/mol} = 16\text{g/mol}$$

$$n(\text{CH}_4) = 1000\text{g} / 16\text{g/mol} = 62,5\text{mol}$$

Forbrænding af metan

1000 g metan brændes, reaktionen er:

CH_4	O_2	CO_2	H_2O
m: 1000 g			
M: 16,0 g/mol	32,0 g/mol	44,0 g/mol	18,0 g/mol
n: 62,5 mol	125 mol	62,5 mol	125 mol

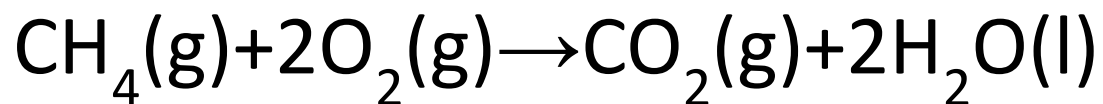
$$M(\text{CH}_4) = 12\text{g/mol} + 2 \cdot 1\text{g/mol} = 16\text{g/mol}$$

$$n(\text{CH}_4) = 1000\text{g} / 16\text{g/mol} = 62,5\text{mol}$$

$$n(\text{O}_2) = 2 \cdot 62,5\text{mol} = 125\text{mol}$$

Forbrænding af metan

1000 g metan brændes, reaktionen er:

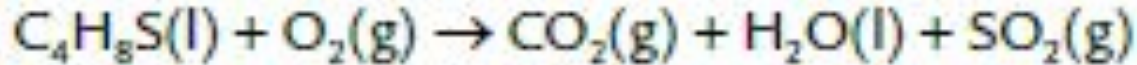
CH_4	O_2	CO_2	H_2O
m: 1000 g	4000 g	2750 g	2250 g
M: 16,0 g/mol	32,0 g/mol	44,0 g/mol	18,0 g/mol
n: 62,5 mol	125 mol	62,5 mol	125 mol

Opgaver: Side 94→

OPGAVE

---

56. Vi ser på reaktionen:

Der anvendes 5,92 g $\text{C}_4\text{H}_8\text{S}$. Beregn masserne af produkterne i reaktionen.

Grupper:

- Løs opgaven med henblik på at kunne forklare løsningen til andre.
- I skal have fokus på: Afstemning og stofmængder
- Perspektivér gerne til den virkelige verden

Tak for i dag 😊

